

ХИМН 8

ЗА СМИРЕНИЕТО И СЪВЪРШЕНСТВОТО.

Дај ми, Христe, да целувам нозете Ти,
гај ми да целувам ръцете Ти,
ръцете, устроили ме чрез словото,
ръцете, без труг сътворили всичко.
Дај ми ненаситно да се насищам с тях.
Дај ми да виждам Твоето лице, Слове,
и да се наслаждавам на неизречената красота,
и да (Те) съзерцавам, и да се радвам на Твоето виждање
виждање на неизказаното и невидимото,
виждање на страшното. Но гај ми да разкажа,
ако не за същността му, то поне за действието му.
Защото по-високо от природата и от всяка същност
си целият Ти, Самият мой Бог и Създател.

Ние виждаме отблясъка от Твоята Божествена слава,
Светлина проста и приятна,
и тази Светлина ту се скрива, ту цялата се съединява,
както ми се струва, с всички нас – Твоите раби,
Светлина, духовно съзерцавана в отдалечение,
Светлина, внезапно откриваща се вътре в нас,
Светлина, подобна ту на течаща вода, ту на огън,
запалващ

това сърце, до което, разбира се, се докосне.
От нея, Спасителю мой, както съм разбрал,
е обхваната,

моята бедстваща и смирена гуша,
възпламенена е и гори...

Защото огънят, получил горящото вещество,
как да не се разгори, как да не (го) изтреби,
как да не причини неизбежни страдания
при запалването? [за него] ми дай да разкажа,
Спасителю!

Той представлява неизречено видение
на необичайна красота, и ме развеселява,
и пламъкът на любовта
запалва непоносимото. Как да (го) понеса?
Или как да разкажа за това велико чудо,
което става в мен, блудния?

Защото аз не мога да понасям мълчанието, Боже мой,
и да покривам с бездна от забрава тези гела,
които Ти си извършил и вършиш всекидневно
с тези, които винаги горещо Те търсят
и в покаяние прибягват към Тебе.

Та и аз, подобно на скрилия таланта лукав раб,
да не бъда справедливо осъден.

Но откривайки, аз на всички говоря за това,
и писмено предавам и разказвам,
за Тебе и за Твоето добросъречие
о, Боже мой, на бъдещите поколения.
Та, познал Твоята велика милост,
която Ти си показал и показваш единствено на мен,
блудния и нечистия преди,
съгрешилия много повече от всички,
никой да не се съмнява, но напротив, да (Те) възлюби,
не боейки се, но радвайки се да пристъпи,
не страхувайки се, но с още по-голямо гръзновение,
виждайки морето на Твоето човеколюбие.
Нека той прибягне, припадне и заплаче,
и ще получи прошка на прегрешенията,
казвайки в себе си: наистина,
ако Създателят е помилвал
този най-порочен и вселукав,
напълно заблуден и съгрешил повече от всички хора,
то няма ли толкова повече да помилва и мен,
съгрешилия в някакъв смисъл простимо
и престъпнилия не всички заповеди?
И така, за да знаят множеството мои злини,
тук, Слове, искам да разкажа, разбира се, не за всички
безчислени [мои грехове], защото те надминават
(по численост) звездите,
надминават гъждовните капки и морския пясък,
и множеството надигащи се вълни,
но – именно това е, което съдържа книгата на
съвестта,
и което е скрито в хранилището на паметта.
А всичко останало знаеш само Ти.

Аз съм бил убиец¹, послушайте всички,
за да ме оплачете жалостно; а по какъв начин –
(това) ще пропусна, избягвайки многословието.
Аз съм бил, горко ми, прелюбодеец в сърцето си
и содомец в мислите си, и клетвопрестъпник
по своя воля, употребител на клетви и любител на
богатството,

крадец, лъжец, безсрамник и похитител, горко ми,
притеснител, братоненавистник и голям завистник,
сребролюбец, нахалник и извършител
на всякакво друго зло.

Да, повярвайте ми, аз говоря това наистина,
а не притворно и не с лукавство.

И така, кой, чул това, няма да се изуми
и да се удиви на Твоето дълготърпение,
Човеколюбче, и в изумление да каже:

как земята не е побягнала и не се е разтворила,
не понасяйки

върху гърба (си) този нещастен,
и не го е свалила жив в ада?

Как не се е нахвърлил върху него ураган
и не е изтребил този престъпник?

Как едновременно не е паднало небето
и не са угаснали слънцето и звездите
над такъв презрител?

О, дълготърпение Твое, Спасителю! – нека той отново
каже –
о, благост и милосърдие!

---

¹Има се предвид на своята душа, защото отецът разбира това мислено, поради крайно смирение.

Защото наистина – надхвърлят всяка прошка
 делата на този нещастник,
 за които като чуе, всеки ще възкликне:
 как [Божествената] правда е допуснала той да живее?
 И как, бидейки праведна, тя е допуснала
 съществуването му на земята на живите?
 А ако някой заподозре, че аз може би съм написал лъжа,
 то прости му, като милостив,
 защото, не знаейки Твоето дълготърпение, Спасителю,
 и бездните на Твоето човеколюбие,
 като чуе за моите непристойни дела,
 той справедливо би изрекъл такова съждение,
 казвайки: ако [Божествената] правда го е оставила
 ненаказан, то следователно няма съд.
 А Ти, Боже мой, тъй като [след това] ще съдиш,
 затова сега дълготърпиш всичко.
 Защото, разбира се, желаеш да спасиш всички,
 очаквайки нашето покаяние,
 което е от делата, по Твоето праведно снизхождение.
 Защото на праведния е присъщо да не поражда падащите
 но по-скоро обратното – да им подава ръка за [помощ],
 което Ти, благи мой Владико, никога не си преставал
 да правиш, и няма да престанеш.
 Животът на всички хора е борба.
 Всички ние, хората – сме Твои раби, Създателю;
 Но ние, малки и велики – [всички] имаме
 непримирими врагове (в лицето) на князете на тъмни-
 ната.
 Затова, ако Ти Сам скоро не (ни) погледеш ръка за
 [помощ],
 но допуснеш те да се укрепят против нас,

то къде е Твоята правда и човеколюбие?
Защото (макар и да) сме станали негови (на дявола) роби
по своя воля и по свое разположение,
Ти Сам, Боже мой, като си дошъл, си ни изкупил
и си ни принесъл в дар на Твоя Отец,
каквито обаче врагът не търпи да ни вижда,
не понасяйки завистта, която изпитва.
Но като лъв рика срещу нас,
и ходейки, и скърцайки със зъби,
упорито търси кого да погълне.
Затова, ако Ти, Христе мой,
не помилваш, или по-добре – не се смелиш
над тези, които са уязвени от неукротимия звяр
и лежат, получили удари и рани,
очаквайки тяхното оздравяване,
но ги поразил и съвсем ги съкрушил и умъртвил;
то това, мисля, е справедливо,
защото те не неволно се пленяват,
но доброволно се предават.
Обаче коварният и злохитър,
неукротим и лукав звяр,
се преструва на гружелюбен приятел,
търсейки да ме хване и улови целия.
Показвайки ми видимия живот,
той ме лишава от духовния.
Ограбвайки ме чрез чувствата в настоящето
той (ми) отнема и богатството в бъдещето.
(Нали) при външното съзерцание се показва едно,
а в него, Спасителю, е скрито друго.
А ако хората, макар и познали това,
хитро и лицемерно се преструват [че не знаят],

то какво няма да направи (с тях) изобретателят

на злото?

Как да не ги прелъсти той, и особено младите?

Как да не прелъсти тези, които са незлобиви,

съвършено неопитни и нелукави,

този, който по разположение е сатана и лукав

и изкусен изобретател на всяко лукавство?

Но той решително прелъстява и уязвява всички

и никой не е избягал от ръцете му,

или от стрелите му, без да изпита отровата,

скрита в него, и не си е отишъл (от него) неуязвен.

Всички ние сме съгрешили и сме лишени,

Христe, от Твоята неизречена и божествена слава,

и Те умоляваме да (ни) спасиш гаром,

и да ни оправдаеш с благодатта и милостта,

която Ти сега си излял върху мен изобилно,

за което няма да се поленя да говоря и пиша.

Защото как аз, о, Боже мой, мога да покрия с мълчание

това, което става всекичасно

и се извършва в мен, нещастния?

Защото то наистина е неизречено,

непостижимо и превъзхожда ума и словото.

И как да го изкажа или да го обясня?

Но не понасяйки мълчанието, сега ще започна своето

слово.

Ти си един Бог – безначален, несъздаден,

в Сина и Духа – Троица Света.

Ти си непостижим, непристъпен,

Създател на видимото и постижимо с ума

творение, и Господ, и Владика,

Ти си по-високо от небесама

и от всичко, което е на небето,
един – Творец на небето и владетел,
един, носещ всичко със Своего повеление
и гържаш всичко само с волята Си.
Тебе обкръжават безбройно множество Ангели
и хиляди Архангели,
Престоли, неизброими Господства,
Херувими, Серафими и
многооки сили, начала и власти
и много други слуги и приятели.
Ти имаш препрославена слава,
така че никой от тях няма да посмее да погледне
без страх на нея, о, Боже мой,
не можейки да понесе явяването
и блестящата светлина на Твоето лице.
Защото как създанието ще може изцяло
да види Създателя и изцяло да Го постигне?
Това, предполагам, по никакъв начин, е невъзможно.
Но доколкото благоволи Творецът,
(дотогава) Той се явява и се вижда от този, когото Той
пожелае,
и се познава, и творението Го познава,
и Той се вижда, и то Го вижда,
доколкото му е дадено от Твореца да Го види.
Защото, ако тварите, Боже мой, са създадени от Тебе,
то от Тебе имат битие и възможност
да Те виждат и да Ти служат непорочно.
И така, Ти пребиваваш горе, по-високо от всички начала,
които обкръжават Тебе – моя Бог.
А ние се намираме долу, в най-дълбока яма,
(която аз наричам не видимия свят,

но в действителност тъмнината на греха),
в ямата на порочността и помрачението,
в страшно дълбока яма и ров,
над които слънцето не е изгрявало да свети.
Защото въвн от този, видимия свят
и света на бъдещето е (само) нощта на греха;
и тя държи потапящите се в нея неразумно
както сега, така и след смъртта им,
и ще ги държи като затворници във вечни векове.
От тях аз, о, Христе мой, се оказвам пръв.
Обхванат от нея и низведен в нея,
намирайки се в преизподната ѝ дълбочина,
аз извиках: помилуй ме,
Ти, Който се приобщи към моите злини¹.
Защото аз познах къде съм низведен чрез тях.
Затова и плаках, проливайки усърдно
потоци сълзи от очите си,
и се каех от цялото си сърце,
и виках с неизказани въздишки.
И Ти от неизказаната висота ме чу,
лежащия в преизподната дълбина,
в безграничната и безпределна тъмнина,
и като остави обкръжаващите Те сили
и премина цялото видимо [пространство],
слезе тук, където лежах аз.
Ти на часа ме озари и прогони тъмнината,
и като ме издигна с Твоето божествено вдъхновение,
ме постави в пътя на Твоите заповеди.

---

¹Тоест станал си човек, приел си човешката плът и нейните немощи.

Ти ме очарова с Твоята красота и любов,
уязви ме и съвършено измени всичко.

Като видях Твоя лик, аз се уплаших,
макар и той да ми се показва милостив и гостъпен.

Изуми ме и ме порази

Твоята красота, о, Троице, Боже мой!

Защото един е образът на трите във всяко

и трите лица съставят едно – моя Бог,

Който се нарича Дух и Бог на всички.

И така, когато Ти се яви на мен, най-нещастния,

как можех да не се разтреперя и да не се спусна

още по-нагоду от там, където бях,

отново покривайки се с тъмнина,

за да се скрия от Тебе, Когато никой не може да понесе?

Но аз направих това от плахост.

А Ти, Боже мой, напротив, ме прегръщаше,

целуваше ме и ме държеше в обятията Си –

въвеждайки ме целия в лоното на Твоята слава, Боже мой,

и в края на Твоите одежди,

и покривайки ме с Твоята светлина,

и заставайки ме да забравя (всичко) видимо

и неотдавна постигналите ме беди.

О, дълбочина на тайнствата и висота на славата!

О, възлизане, обожение и богатство!

О, неизказана светлост на разказаното!

Кой ще може да разбере (това) от гумите?

Или да познае величието на тази слава?

Защото, ако някой не е виждал това, което око не е

виждало,

и не е чувало това, което ухо не е чувало,

и което на човешкия ум не е идвало,

той как ще повярва на пишещия за това?
А дори и да повярва, то как чрез (една) дума
може да види това, което око не е виждало?
Как посредством слуха да вмести това,
което човешкото ухо никога не е чувало,
да разбере добре тези неща
и да може да обхване с мисълта си това,
чиято красота е необяснима за виждащите я,
и видът ѝ остава безвиден,
и което е непостижимо за всички,
които го виждат? Как, повтарям ти,
някой, представяйки си това с помисъл,
не би се отдалечил от истината,¹
прелъстявайки се с въображение и фантазии
и лъжливи образи на измислиците,
които рисува и вижда в ума си?
Защото, както ага и тамошните мъки
всеки си представя така, както желае,
но какви са те, никой не знае със сигурност;
така, разбери ме, и онези блага,
небесни, непостижими за всички
и незрими, но видими и познати само на онези,
на които Бог ги открива,
според мярата на достойнството на всеки:
според мярата на вярата, надеждата и любовта
и пазенето на Господните заповеди,

---

¹В тези думи на преподобния Симеон може да види предпазване за себе си този, който би се опитал да оценява духовния опит на светия отец, неговите видения и откровения, по мярата на обикновените разсъдъчни понятия.

или иначе казано – според мярата на духовната
нищета.

Тази мяра е съвършена – нито малка, нито голяма,
за които са ненавистни на Бога, и в това няма неправда,
тъй като те са съвършено неправи.

Защото на малката мяра не достига праведност,
поради нерадение или небрежност,
и тя основателно и справедливо се явява негодна.

А тази мяра, което не е малка, но голяма,
води до безумие този, който я има,
вредейки и на всички други, които са привлечени от нея.

Правилната мяра е мярата на смиренieto,
като не се отчайваш в себе си напълно,
да не смяташ никого в света

за по-лош от себе си в непристойните деяния;
и затова винаги да плачеш и да ридаш,
и да презираш всичко видимо.

Защото това е признак за онази печал,
която е по Бога и бива от душа.

А ако някой се прилепява към нещо от видимото,
той още не е познал себе си истински
и не е възприел в сърцето си страха

от Божия Съд и вечния огън,
и не е придобил съвършено смирение.

Затова и той се лишава от виждането
и дара на тези блага,
които не е виждало никое човешко око.

Да побързаеме всички да придобием смирение –
неизказаната красота на нашите души,
за която няма име и е позната (само) от опит
на тези, които са я придобили.

Кротък и смирен по сърце е Христос;
и този, в когото живее Той, знае,
че чрез Него е получил и смирение,
и по-точно, че смирението – това е Самият Той.

А душата, която търси човешка слава,
изобщо не познава такова смирение.

Даже този, който има макар и малко самомнение,
как може да удържи в себе си това смирение?

По никакъв начин, разбира се... Горко ми, нещастния!
тщеславния и горделивия,
непридобилия нито една добродетел
и прекарващ в безчувствие всички
дни на настоящия си живот.

Кой няма да заплаче за мен и няма да скърби много?
Тъй като, избягал от света и от това, което е в света,
аз с чувството си не съм се отделил от света;
облякъл се в монашеска схима,
аз, като мирянин, обичам (всичко) мирско:
богатство и слава, удоволствия и утеху;
на раменете си нося Христовия кръст,
а никак не искам да понеса
безславието на кръста и се отричам от него,
но се свързвам със славните,
желаейки сам да бъда прославян от тях.

О, нещастие! О, безчувствие! За двойно осъждане съм
гостоен...

Защото много съм съгрешил в предишния живот,
обещах да се покая както трябва,
но и сега се явих престъпник, неблагоприятен
за всички блага, които съм получил от Бога,
и се показах нарушител на обетите,

и недостоеен за всяко човеколюбие.

Но, о, Боже мой, еднички всемилостиви!

Побързай и отново ме обърни

към покаяние, сълзи и плач,

за да се умия, и като се очистя, да видя

ясно възсиялата в мен Твоя слава,

която ми дарувай сега и във вечни векове,

на мен, непрестанно славословещия Тебе,

Твореца на вековете и Владиката.